

Львів. – С. 119–121. 2. Волосецький Б.І. Величина і вартість земельної ділянки – фактори, що впливають на точність кадастрових робіт // Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва. Зб. наук. пр. – Львів. – 1997. – С. 179–185. 3. Перович Л. М. Основи кадастру : навч. посібн. / Л.М. Перович, Б.І. Волосецький. – Львів: Львівське астрономо-геодезичне товариство, 2000. – 128 с. 4. Церклевич А.Л. Використання нових технологій і актуальні задачі земельного кадастру // Сучасні досягнення геодезичної та виробництва. – Львів. – 1999. – С. 121–124. 5. Церклевич А.Л., Проник М.Т. Про точність визначення положення межових знаків і обчислення площ земельних ділянок // Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва. – Львів. – 1997. – С. 185–188. 6. Церклевич Л.Л., Сиг як М. Про точність визначення меж та площ земельних ділянок при виконанні інвентаризації земель населених пунктів // Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва. – Львів, 1999. – С. 124–130.

УДК 528.4:630.63

Ю. Хавар

Національний університет “Львівська політехніка”

РЕЕСТРАЦІЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ

© Хавар Ю., 2009

Рассмотрены особенности реестрации земельных участков лесохозяйственного назначения в системе государственного земельного кадастра с помощью классификаторов и кодификаторов.

In the article are observing particularities of registration plots of land forest's fund in a system of state land cadastre with help of classifiers and codifiers.

Постановка проблеми. Застосування єдиної термінології та визначень у разі ведення та функціонування автоматизованої системи державного земельного кадастру, а особливо однієї із його складових – державної реєстрації земельних ділянок і прав на них, правильного внесення даних та їх ефективного оброблення, управління інформацією у відповідній інформаційній системі потребує істотних змін у запроваджених Українських класифікаторах (класифікатор форм власності на землю, класифікатор цільового використання землі та класифікатор прав обмеженого користування чужою земельною ділянкою (сервітути). Ці класифікатори не є зареєстрованими в Міністерстві юстиції України і тому не мають нормативного характеру. Вони призначені лише для відомчого використання, термінологічно застарілі, не відповідають сучасним земельно-лісовим відносинам, відповідно не завжди можуть використовуватись на практиці [1].

Під час реєстрації земельних ділянок лісогосподарського призначення потрібно враховувати комплексний характер земельно-лісових відносин, обумовлених специфікою призначення землі і лісів під час створення і використання лісових ресурсів, що мають властиве лише їм призначення і здійснюють спеціальні властиві їм функції.

Отже, виникає потреба у розробці удосконаленого класифікатора щодо правового режиму земель лісогосподарського призначення, що надасть можливість надалі застосовувати його на практиці та вирішувати важливі завдання з охорони та раціонального використання лісових ресурсів.

Зв'язок із важливими науковими і практичними завданнями. Запропонована реєстрація земельних ділянок лісогосподарського призначення в системі державного земельного кадастру надасть можливість вирішити такі основні завдання:

– одержання достовірної і різнобічної інформації про лісові ресурси, стан лісів і динаміку лісового фонду;

- створення і систематичне оновлення інформаційної бази даних про земельні ділянки лісгосподарського призначення;
- визначення науково обґрунтованих розмірів і територіального розміщення невиснажливого і раціонального користування різними лісовими ресурсами, заходів щодо відтворення, охорони і захисту лісів та інших видів лісгосподарської діяльності;
- контроль та моніторинг за станом та розподілом земель лісгосподарського призначення.

Удосконалений класифікатор надасть можливість ширше застосовувати його в практичній діяльності, а саме: у підготовці технічної документації під час розроблення проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок, оформлення прав власності або користування (оренди) на земельну ділянку громадянами, підприємствами, установами і організаціями, збору інформації для системи реєстрації земельних ділянок і прав на них.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми. Вдосконалену модель та структуру інтегрованої бази даних кадастрово-реєстраційної системи, яка дає можливість поєднати функції кадастрового обліку земельних ділянок і об'єктів нерухомості та функції реєстрації прав на них у межах єдиної кадастрово-реєстраційної системи розглянуто у роботі [2].

Аналіз норм земельного законодавства засвідчив, що вони не містять чіткої та несуперечливої системи поділу земель на категорії за цільовим призначенням. Закладена у Земельному кодексі мета такого поділу також не завжди може бути досягнута, зважаючи на внутрішні суперечності самої системи поділу земель. На думку автора [3], відкритий перелік категорій земель у Земельному кодексі нівелює призначення їх поділу, а це зумовлює, задля вирішення проблеми, або необхідність відмови від поділу земель на категорії, або збільшення кількості останніх кожного разу, коли у цьому виникатиме практична потреба.

У роботі [4] автор описав розробку методики робіт із кадастрового забезпечення земель водного фонду, а саме: розробку класифікатора земель водного фонду, теоретичні та прикладні засади створення водоохоронних зон та кадастрове знімання об'єктів водного фонду.

Дослідження взаємозв'язку між різноманітними правовими аспектами та сучасними світовими кадастровими системами і порівняння його з аналогічним взаємозв'язком в Україні, вплив законодавчої бази на структуру національних кадастрових систем розглянуто у публікації [5].

Невирішені частини загальної проблеми. Система державного земельного кадастру містить інформацію про землі всіх категорій і ведеться за єдиною методикою з дотриманням принципу сумісності з лісовим, водним та іншими видами кадастру. Тому реєстрація земельних ділянок лісгосподарського призначення в системі земельно-кадастрової інформації потребує узгодження суперечностей між земельно-лісовими відносинами та внесення відповідно змін до чинного законодавства.

Постановка завдання. У зв'язку з багатоцільовим характером використання земель лісгосподарського призначення виникає необхідність розгляду особливостей реєстрації цих земель в системі державного земельного кадастру за допомогою удосконалення класифікатора цільового використання земель.

В умовах ринкової економіки інформаційна база кадастру повинна включати збір, накопичення і поновлення первинної інформації: розподіл лісів на групи і категорії захищеності; передавання (прийняття) земель лісгосподарського призначення у власність, постійне чи тимчасове користування іншими галузями (установами, особами); розподіл площі і запасів лісів за переважними породами і групами віку; розподіл площі лісів за бонітетами; розподіл площі лісів за групами повнот; розподіл нелісових земель за видами угідь і категорій; ґрунтово-типологічну характеристику цих земель; економічну оцінку лісових угідь (вкритих лісом земель і неvkритих).

Виклад основного матеріалу дослідження. Державна реєстрація земельних ділянок є однією із складових частин державного земельного кадастру, яка має важливе значення для нормотворчої та правозастосовчої практики у структурі земельно-кадастрових правовідносин. Система показників земельно-кадастрової інформації не є статичною у часі, бо одні показники згодом втрачають свою значущість для певного рівня управління земельними ресурсами, а інші навпаки – стають актуальними.

Правовий режим земель лісогосподарського призначення має свої особливості та потребує особливої уваги з боку недосконалого законодавства, яке його регулює. Для усунення недоліків під час реєстрації земельних ділянок лісогосподарського призначення, розроблено систему класифікаторів та кодування, яка дозволить уникнути помилок та плутанини під час формування бази даних.

Майже усі сучасні системи, що сьогодні набули найбільшого поширення, побудовані на основі реляційної моделі керування базами даних, тому для практичної реалізації цих питань використаємо цю модель.

Для представлення семантичних об'єктів кадастрових баз даних використовуються реляційні відношення (таблиці) та термінологію реляційної алгебри. Виділяються об'єктні відношення та відношення-зв'язки. Серед об'єктних відношень розрізняють основні та допоміжні. До основних належать ті, атрибути яких мають відмінні від „0” значення майже для всіх різновидів цього об'єкта. Допоміжними називатимемо відношення, значення атрибутів яких характерні тільки для певної групи різновидів цього об'єкта. До групи допоміжних зараховуватимемо також відношення-класифікатори та відношення-кодифікатори [6].

Об'єктами є земельні ділянки лісогосподарського призначення, а відомості про них називатимемо атрибутами цього об'єкта. У кожному атрибуті містяться дійсні числа, які відповідатимуть значенню даних. Ключовим атрибутом у реєстрі земельних ділянок використовується кадастровий номер земельної ділянки – $КН_{ЗД}$.

Схема відношення визначається назвою відношення (комбінація великих букв українського алфавіту) та атрибутами, які розташовані в круглих дужках і розділені знаком „, ”.

Сучасна структура баз даних земельного кадастру об'єднує чотири реєстри:

- реєстр земельних ділянок;
- реєстр власників та користувачів земельних ділянок;
- реєстр правовстановлювальних документів;
- реєстр прав та обмежень на земельні ділянки.

Детальніше розглянемо реєстр земельних ділянок, а саме реєстр земельних ділянок лісогосподарського призначення.

Основне об'єктне відношення (основні характеристики земельної ділянки), реєстру земельних ділянок (РЗД) має таку схему (табл. 1): РЗД ($КН_{ЗД}$, $F_{ЗД}$, $F'_{ЗД}$, $\#_{КЗ}$), де

$КН_{ЗД}$ – кадастровий номер земельної ділянки (ЗД);

$F_{ЗД}$ – площа ЗД згідно з правовстановлювальним документом, га;

$F'_{ЗД}$ – площа ЗД обчислена за координатами вузлів полігону ЗД, га;

$\#_{КЗ}$ – код категорії земель ЗД;

< x ...x > – складова частина кадастрового номера;

x – одна позиція в структурі номера;

Integer – ціле число;

Real – число з комою;

Таблиця 1

Схема реєстру земельних ділянок

Атрибут	$КН_{ЗД}$	$F_{ЗД}$	$F'_{ЗД}$	$\#_{КЗ}$
Тип	Integer	Real	Real	Integer
Формат	xxxxxxxxxx:xx:xxx:xxxx	x,xxx	x,xxx	x
Приклад	4625384000:03:005:0008	4,558	4,556	07

Класифікатор категорії земель (ККЗ), до якої належить ЗД, матиме таку схему (табл. 2): ККЗ ($КН_{ЗД}$, $\#_{КЗ}$, $НЗВ_{КЗ}$), де

$КН_{ЗД}$ – кадастровий номер ЗД;

$\#_{КЗ}$ – код категорії земель;

$НЗВ_{КЗ}$ – назва категорії земель;

Character – текстові дані

Таблиця 2

Класифікатор категорії земель

Атрибут	КН _{ЗД}	# _{КЗ}	НЗВ _{КЗ}
Тип	Integer	Integer	Character
Формат	xxxxxxxxxx:xx:xxx:xxxx	xxxxxxxxxxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
Приклад	4625384000:03:005:0008	07.00 000 0000	Землі лісогосподарського призначення

Класифікатор функціонального використання земельних ділянок (КФВ) має таку схему (табл.3): КФВ (КН_{ЗД}, #_{ФВ}, НЗВ_{ФВ}), де

- КН_{ЗД} – кадастровий номер ЗД;
- #_{ФВЗ} – код функціонального використання земельної ділянки;
- НЗВ_{ФВ} – назва виду функціонального використання ЗД.

Таблиця 3

Класифікатор функціонального використання земельних ділянок

Атрибут	КН _{ЗД}	# _{ФВЗ}	НЗВ _{ФВЗ}
Тип	Integer	Integer	Character
Формат	xxxxxxxxxx:xx:xxx:xxxx	xxxxxxxxxxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
Приклад	4625384000:03:005:0008	07.01 001 0011	
		07	Землі лісогосподарського призначення
		01	Функціональне використання
		001	Ліси І групи
		0001	водоохоронні
		0011	смуги лісів вздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та ін. водних об'єктів

Класифікатор форми власності на землю (КФВЛЗ) має таку схему (табл.4): КФВЛЗ (КН_{ЗД}, #_{ФВЛЗ}, НЗВ_{ФВЛЗ}), де

- КН_{ЗД} – кадастровий номер ЗД;
- #_{ФВЛЗ} – код форми власності на землю;
- НЗВ_{ФВЛЗ} – назва форми власності на землю.

Таблиця 4

Класифікатор форми власності на землю

Атрибут	КН _{ЗД}	# _{ФВЛЗ}	НЗВ _{ФВЛЗ}
Тип	Integer	Integer	Character
Формат	xxxxxxxxxx:xx:xxx:xxxx	xxxxxxxxxxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
Приклад	4625384000:03:005:0008	07.02 003 0011	
		07	Землі лісогосподарського призначення
		02	Форми власності
		003	приватна
		0001	спільна власність
		0011	спільна сумісна

Класифікатор видів земельних сервітутів за призначенням (КСРВ) має таку схему (табл.5): КСРВ (КН_{ЗД}, #_{СРВ}, НЗВ_{СРВ}), де

- КН_{ЗД} – кадастровий номер ЗД;
- #_{СРВ} – код виду сервітуту;
- НЗВ_{СРВ} – назва виду сервітуту.

Таблиця 5

Класифікатор видів земельних сервітутів

Атрибут	КН _{Зд}	#СРВ	НЗВ _{СРВ}
Тип	Integer	Integer	Character
Формат	xxxxxxxxxx:xx:xxx:xxxx	xxxxxxxxxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
Приклад	4625384000:03:005:0008	07.03 015 0019	
		07	Землі лісогосподарського призначення
		03	сервітути
		015	змішана форма
		0019	право проходу та проїзду на велосипеді, право сінокосу та випасу худоби

Класифікатор основного цільового призначення земельної ділянки (КОЦП) має таку схему (табл.6): КОЦП (КН_{Зд}, #ОЦП, НЗВ_{ОЦП}), де

КН_{Зд} – кадастровий номер ЗД;

#ОЦП – код виду основного цільового призначення;

НЗВ_{ОЦП} – назва виду основного цільового призначення.

Таблиця 6

Класифікатор основного цільового призначення земельної ділянки

Атрибут	КН _{Зд}	#ОЦП	НЗВ _{ОЦП}
Тип	Integer	Integer	Character
Формат	xxxxxxxxxx:xx:xxx:xxxx	xxxxxxxxxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
Приклад	4625384000:03:005:0008	07.04 001 0001	
		07	Землі лісогосподарського призначення
		04	основне цільове призначення
		001	заготівля деревини під час рубок головного користування
		0001	суцільні рубки

З метою практичної реалізації запропонованої структури класифікаторів земельних ділянок лісогосподарського призначення розроблено систему кодифікації параметрів, які запроваджено в цих класифікаторах. Систему кодів для цієї категорії земель наведено на прикладі (табл. 7).

Таблиця 7

Коди земель лісогосподарського призначення

Код	Визначення коду
1	2
07. 00 000 0000	Категорія земель – землі лісогосподарського призначення
07. 01 000 0000	Функціональне використання
07. 01 001 0000	Ліси I групи
07. 01 001 0001	<i>водоохоронні</i>
07. 01 001 0011	смуги лісів вздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та ін. водних об'єктів
07. 01 001 0002	<i>захисні</i>
07. 01 001 0012	ліси приполонинні
07. 01 001 0022	захисні смуги лісів вздовж залізниць, автомобільних доріг державного значення
07. 01 001 0032	особливо цінні лісові масиви
07. 01 001 0042	державні захисні лісові смуги
07. 01 001 0052	байрачні та ін. ліси, які мають важливе значення для захисту природного середовища
07. 01 001 0062	полезахисні лісові смуги
07. 01 001 0003	санітарно-гігієнічні та оздоровчі
07. 01 001 0013	ліси населених пунктів
07. 01 001 0023	ліси зелених зон навколо населених пунктів і промислових об'єктів

Продовження табл. 7

1	2
07. 01 001 0033	лісопаркові частини лісів зелених зон
07. 01 001 0043	санітарної охорони джерел водопостачання
07. 01 001 0053	ліси зон округів санітарної охорони лікувально-оздоровчих територій
07. 01 001 0004	ліси спеціального цільового призначення
07. 01 001 0014	заповідники
07. 01 001 0024	національні природні парки
07. 01 001 0034	регіональні ландшафтні парки
07. 01 001 0044	пам'ятки природи, заповідні лісові урочища
07. 01 001 0054	ліси, що мають наукове або історичне значення, включаючи генетичні резервати
07. 01 001 0064	субальпійські деревні та чагарникові угруповання
07. 01 002 0000	Ліси II групи
07. 01 003 0000	Лісові землі
07. 01 003 0001	вкриті лісовою (дервною і чагарниковою) рослинністю
07. 01 003 0011	природно-кліматична зона
07. 01 003 0021	категорія лісів
07. 01 003 0031	лісотаксовий пояс
07. 01 003 0041	розряд лісових такс
07. 01 003 0051	№ кварталу
07. 01 003 0151	№ таксаційного виділу
07. 01 003 0251	площа
07. 01 003 0061	тип лісу
07. 01 003 0161	ДЗГД – волога грабова діброва
07. 01 003 0261	С4Влч – сірий чорно-вільховий сугрудок
07. 01 003 0071	тип ґрунту
07. 01 003 0171	темно-сірі, сірі лісові суглинисті, глейова ті і рідше дерново підзолисті глейова ті суглинисті
07. 01 003 0271	дерново і перегнійно-глейові, торфянисто-глейові
07. 01 003 0081	склад насаджень
07. 01 003 0181	висота
07. 01 003 0281	діаметр
07. 01 003 0381	розподіл за групами порід
07. 01 003 1381	хвойні
07. 01 003 2381	твердолистяні
07. 01 003 3381	м'яколистяні
07. 01 003 0481	розподіл груп основних лісоутворюючих порід за повнотами
07. 01 003 0581	розподіл груп основних лісоутворюючих порід за класами бонітету
07. 01 003 0681	розподіл за групами віку
07. 01 003 1681	молодняки
07. 01 003 2681	1 класу
07. 01 003 3681	2 класу
07. 01 003 0781	середньовікові
07. 01 003 0881	пристигаючі
07. 01 003 0981	стиглі
07. 01 003 1081	перестійні
07. 01 003 0002	незімкнуті лісові культури
07. 01 003 0003	лісові розсадники, плантації
07. 01 003 0004	не вкриті лісовою рослинністю
07. 01 003 0014	рідколісся
07. 01 003 0024	згарища, загиблі насадження
07. 01 003 0034	зруби
07. 01 003 0044	галявини, пустирі
07. 01 003 0005	лісові шляхи, просіки, протипожежні розриви
07. 01 004 0000	Нелісові землі
07. 01 004 0001	сільськогосподарські угіддя
07. 01 004 0011	рілля
07. 01 004 0021	сіножаті
07. 01 004 0031	пасовища
07. 01 004 0041	багаторічні насадження
07. 01 004 0002	водойми

Продовження табл. 7

1	2
07. 01 004 0003	болота
07. 01 004 0004	садиби, споруди
07. 01 004 0005	траси ліній електропередач
07. 01 004 0006	траси ліній продуктопроводів
07. 01 004 0007	траси ліній підземних комунікацій
07. 01 004 0008	піски
07. 02 000 0000	Форми власності
07. 02 001 0000	державна
07. 02 002 0000	комунальна
07. 02 003 0000	приватна
07. 02 003 0001	спільна власність
07. 02 003 0011	спільна сумісна
07. 02 003 0021	спільна часткова
07. 02 004 0000	оренда
07. 02 003 0021	змішана форма
07. 02 003 0021	державна та приватна
07. 02 003 0021	державна, комунальна та приватна
-----	-----
-----	-----
-----	-----
07. 03 000 0000	Обмежене користування чужою земельною ділянкою (сервітути)
07. 03 001 0000	право проходу та проїзду на велосипеді
07. 03 002 0000	право проїзду на транспортному засобі по наявному шляху
07. 03 003 0000	право прокладання та експлуатації державних, комунальних та приватних ліній електропередачі, зв'язку, трубопроводів, інших лінійних комунікацій
07. 03 004 0000	право прокладати на свою земельну ділянку водопровід із чужої природної водойми або через чужу земельну ділянку
07. 03 005 0000	право відводу води зі своєї земельної ділянки на сусідню або через сусідню земельну ділянку
07. 03 006 0000	право забору води з природної водойми, розташованої на сусідній земельній ділянці та право проходу до природної водойми
07. 03 007 0000	право поїти свою худобу та право прогону худоби, що веде до природної водойми
07. 03 008 0000	право прогону худоби по наявному шляху
07. 03 009 0000	право сінокосу та випасу худоби
07. 03 010 0000	право встановлення будівельних риштувань та складування будівельних матеріалів з метою ремонту будівель та споруд
07. 03 011 0000	право здійснювати на чужій земельній ділянці заходи щодо охорони довкілля
07. 03 012 0000	вилову риби з берега водного об'єкта
07. 03 013 0000	право тимчасового користування земельною ділянкою для проведення науково-дослідних робіт
07. 03 014 0000	інші способи задоволення потреб, які не можуть бути забезпечені без встановлення відповідних земельних сервітутів
07. 03 015 0000	змішана форма
07. 03 015 0019	право проходу та проїзду на велосипеді та право сінокосу та випасу худоби
07. 03 015 2311	право проїзду на транспортному засобі по наявному шляху, право прокладання та експлуатації державних, комунальних та приватних ліній електропередачі, зв'язку, трубопроводів, інших лінійних комунікацій та здійснювати на чужій земельній ділянці заходи щодо охорони довкілля
-----	-----
-----	-----
-----	-----
07. 04 000 0000	Цільове призначення
07. 04 001 0000	заготівля деревини під час рубок головного користування
07. 04 001 0001	суцільні рубки
07. 04 001 0002	поступові рубки
07. 04 001 0003	вибіркові рубки
07. 04 001 0004	комбіновані рубки
07. 04 002 0000	заготівля живиці
07. 04 003 0000	заготівля другорядних матеріалів

Закінчення табл. 7

1	2
07. 04 003 0001	пень
07. 04 003 0002	луб
07. 04 003 0003	кора
07. 04 003 0004	деревна зелень
07. 04 004 0000	побічні лісові користування
07. 04 004 0001	випасання худоби
07. 04 004 0002	розміщення пасік
07. 04 004 0003	заготівля сіна
07. 04 004 0004	заготівля деревних соків
07. 04 004 0005	збирання і заготівля дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід, лікарських рослин і технічної сировини, лісової підстилки та очерету
07. 04 005 0000	використання корисних властивостей лісів
07. 04 005 0001	культурно-оздоровчих цілей
07. 04 005 0002	рекреаційних цілей
07. 04 005 0003	спортивних цілей
07. 04 005 0004	туристичних і освітньо-виховних цілей
07. 04 005 0005	потреб мисливського господарства
07. 04 005 0006	проведення науково-дослідних робіт

Наведена система класифікації земельних ділянок лісогосподарського призначення дає можливість детальніше та чіткіше виділити цільове призначення земельних ділянок у загальній структурі земель певного функціонального використання. Запропонована схема кодифікації дає змогу виділити цю категорію земель як за окремими видами форм власності та видами обмеженого користування чужою земельною ділянкою (сервітутами), так і змішаними формами відповідно.

Висновки. Для забезпечення функціонування єдиної державної системи управління земельними ресурсами, ефективного та раціонального їх використання та відновлення, а також охорони земель, необхідно створити єдиний класифікатор земель, який би чітко розрізняв їх за категоріями, функціональним використанням та основним цільовим призначенням, формами власності, які існують на конкретній земельній ділянці.

Впровадження та використання цього класифікатора забезпечить умови для вирішення таких основних завдань:

- забезпечення повнотою і достовірністю відомостей про всі земельні ділянки;
- застосування єдиної термінології та визначень при веденні державного земельного кадастру;
- ведення реєстрації земельних ділянок і прав на них;
- ведення обліку кількості та якості земель, а також звітності з земельних ресурсів;
- підготовку технічної документації під час розроблення проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок;
- при складанні державних актів на право власності та право постійного користування, договорів оренди земельною ділянкою громадянам, підприємствам, установам та організаціям.

1. Хавар Ю.С. Класифікатор цільового використання земель лісового фонду//Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва: Збірн. наук. праць. – Львів: Ліга-Прес, 2005. – С. 383–386. 2. Лізунова А.П. Вдосконалення інформаційного та методичного забезпечення кадастрово-реєстраційних систем: Автореф. дис... ступеня канд. техн. наук: спец. 05.24.04 „Кадастр та моніторинг земель” / А.П. Лізунова. – К., 2007. – 20 с. 3. Марусенко Р.І. Деякі аспекти реалізації принципу використання земель за цільовим призначенням // Земельне право України. Теорія і практика. – 2007. № 1. – С. 37–46. 4. Сай В.М. Нормативно-правове та геодезичне забезпечення земель водного фонду: Автореф. дис... канд. техн. наук: спец. 05.24.04 „Кадастр та моніторинг земель” / В.М. Сай. – Львів, 2009. – 20 с. 5. Лихогруд М.Г., Козіков А.В. Вплив законодавчої бази на структуру національних кадастрових систем // Містобудування та територіальне планування. – К: КНУБА, 2002. № 10. – С. 64–75. 6. Методичні основи грошової оцінки земель в Україні: Наук. видання / Дехтяренко Ю.Ф., Лихогруд М.Г., Манцевич Ю.М., Палеха Ю.М. – К.: Профі, 2002. – 256 с.